

ДО
КОНСТИТУЦИОННИЯ СЪД
НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

СТАНОВИЩЕ

От Министерство на образованието и науката

Относно: Конституционно дело №11 от 1999 година

Уважаеми Господа Конституционни съдии,

С определение на Конституционния съд от 09.09.1999 год. сме конституирани като заинтересована страна по к.г. №11/1999 г. и ни е предоставена възможност да представим писмено становище .

Конституционният съд е допуснал за разглеждане по същество искането на група народни представители за установяване на противоконституционността на чл.9, ал.1 и 2, т.1 и чл.18, ал.1 от Закона за висшето образование.

Твърди се, че атакуваните разпоредби противоречат на чл.6, чл.8, чл.12, чл.41, чл.44, чл.84 и чл.155 от Конституцията. Считаме искането за неоснователно. Съображенията ни са следните:

1. Твърди, че чл.9, ал.2, т.1 установява правомощие на Народното събрание извън очертаната му в чл.84 от Конституцията компетентност. Според тях конституционната норма на чл.84 изброява изчерпателно правомощията на парламента, и с това изключва възможността със закон да се установят други правомощия извън посочените в нея.

Както Конституционният съд е посочил в мотивите на Решение №17 от 1992 година по конституционно дело №22/1992 г., "правомощията на Народното събрание не са формулирани изчерпателно в чл.84 и чл.85 от Конституцията. Частично те се съдържат и в други конституционни норми. Конституцията не изключва възможността отделните правомощия на Народното събрание да бъдат конкретизирани и със закон".

Съгласно ал.5 на чл.53 държавата установява условията и реда за създаване на висши училища на гражданите, а съгласно ал.6, изречение второ на същия член тя упражнява контрол върху всички видове и степени училища, следователно и върху частните висши училища.

С ал.5, изречение първо на чл.53 Конституцията областява Народното събрание да уреди със закон реда, по който се създават, преобразуват и закриват висшите училища, в който ред се включва и опраделянето на държавния орган, чрез санкция на който се реализира правото на гражданите да създават висши училища.

Следователно чл.9, ал.2, т.1 и чл.18, ал.1 от Закона за висшето образование предлагат уредба, която съгласно Конституцията е предмет на закон, а не нейно "допълнение", и предвид на това установяването на тези правни норми в закон не е в противоречие с чл.155 от нея.

2. Твърди, че Народното събрание с приетата от него разпоредба на чл.9, ал.2, т.1 установява за себе си правомощие по прилагане на създадена от него уредба, с което навлиза както в сферата на изпълнителната власт, така и в сферата на съдебната власт, а това е нарушение на прогласения в чл.8 принцип за разделение на властите.

За да се прецени дали чл.9, ал.2, т.1 и чл.18, ал.1 създават правомощия на Народното събрание в противоречие с чл.8 от Конституцията, следва да се разгледа съдържанието на конституционния принцип за разделение на властите. Конституционният съд е имал вече повод да развие идеята, вложена в чл.8 от Конституцията – Решение №6 от 1993 година по конституционно дело №4/1993 г.

Актът на Народното събрание за закриване на висши училища не решава правен спор относно законосъобразността в поведението на неговия адресат, а е акт по прилагане на санкцията на правната норма, която предвижда закриване при определени условия – незаконосъобразно поведение.

Правомощието на парламента съгласно чл.9, ал.2, т.1 от Закона за висшето образование да открива, преобразува и закрива висши училища не само не противоречи на чл.8 от Конституцията. То е уредено в съответствие с други конституционни положения, които законодателят е следвало да вземе предвид, решавайки в компетентността на кой държавен орган да бъде правомощието по предоставяне на статут на висше училище.

В тази връзка следва да се отбележи, че частните висши училища се учредяват от граждани и организации и това е установено в чл.15, ал.3 от Закона за висшето образование в съответствие с нормата на чл.53, ал.5 от Конституцията.

Ето защо, при все че по своите характеристики актът по предоставяне на статут на висше училище представлява индивидуален административен акт, каквито актове по принцип приемат органите на изпълнителната власт, от гледна точка на прогласения в Конституцията принцип на академичната автономия на висшите училища той не може да бъде издаван от такъв орган.

Считаме, че създаването на висше училище, независимо дали то е държавно или частно, е въпрос на конституиране на един публично-правен субект, а не въпрос на свободна инициатива на гражданско общество.

Конституционният принцип на чл.44 няма приложимост при създаването на висши училища и в тази връзка предвиденото в чл.9, ал.2, т.1 откриване по силата на акт на Народното събрание не му противоречи. Ето защо не споделяме и твърдението, че чл.9, ал.1 и ал.2, т.1 и чл.18 в частта си относно частните висши училища противоречат на чл.44 от Конституцията.

Предвид на изложените по-горе съображения, считаме че чл.9, ал.1 и 2, т.1 и чл.18, ал.1 от Закона за висшето образование са конституционносъобразни, с оглед на което намираме искането за обявяване на противоконституционност за неоснователно.

ВЕСЕЛИН МЕТОДИЕВ
МИНИСТЪР